

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbeja vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s poštnim nadom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina na Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katal. Števnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vit. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta št. 5, v sprejemni sobi, inšerate in reklamacije. — Na inšerate se plačuje od enostopne politivrite za enkrat 15 vit., za dvakrat 25 vit., za trikrat 35 vit. Za večkratne oglase primeren popust. Inšerate se sprejemajo do torja epoldne. — Ne zaprite reklamacije se pošiljate preste.

Nič pravic — več davkov

Občni zbor Slovenske Kmečke Zveze v Celju.

Mlada, čila in zmagujoča stranka smo. Kakor rastejo in napredujejo naše vrste, tako raste in se izpopolnjuje naša moč. Hud boj je bila zadnja leta Kmečka Zveza s svojimi političnimi nasprotniki v naši ožji domovini, z liberalci in drugimi zatiraleci katoliškega in slovenskega imena. Zmagujoča zastava je sedaj vsepovsodi razvita na naših okopih. Naši domači nasprotniki so poraženi, plašno beže iz svoje razpadajoče stranke. Mi pa stojimo čili in krepki, pripravljani na nove boje, nove zmage.

Tako je bilo razpoloženje na občnem zboru naše edine upoštevane organizacije štajerskih Slovencev, Slovenske Kmečke Zveze, v nedeljo, dne 3. maja v Celju. Na občni zbor so došli najodličnejši zaupniki in možje iz vseih okrajev Spodnje Štajerske. Posebno mnogo pa je došlo vrhlih mož, mladeničev iz Savinjske doline. Na shodu smo videli veliko število naših županov, razumništvo, ženstvo in tudi naši vrli delavci in obrtniki so bili v častnem številu navzoči. Izmed poslancev so došli: dr. Benkovič, Brenčič, dr. Korošec, Novak, Pišek, Ozmea, Terjav, dr. Verstovšek in Vrečko. Ob 1. uri je bila obširna dvorana „Pri Belem volu“ in velik vrt, poln občinstva.

Ker je bil predsednik K. Z., poslanec Roškar, zadržan, je otvoril in spretno vodil zborovanje podpredsednik, župan in deželni poslanec Terjav. Ko je v pozdravnem govoru imenoval dr. Brejca, voditelja koroških Slovencev, je po dvorani zadonelo iz stoterih in stoterih grl: Živio dr. Brejce, živeli koroški bratje!

Nič pravic!

Veselo in burno pozdravljen je nato nastopil prvi in glavni govornik dr. Janko Brejce. Dr. Brejce je znan kot eden najboljših govornikov na Slovenskem. Njegove besede so krepke, navdušene in izražene z nekim posebnim čutom odločnosti. Vidi se, da mu srce kipi navdušenja in narekuje jeziku, da izraža z lepo donečim glasom to, kar čuti. Dr. Brejce zna srca poslušalcev takoj prikleniti na-se. To se je videlo na tem veličastnem zborovanju. Stavke za stavkom je bil dr. Brejčev govor prekinjen z viharinimi „Živio!“-klici, odobravanjem in ploskanjem. Ko je govornik naševal gorostasne krivice, ki se gode posebno našim koroškim bratom od strani nemških okrutnežev, so se ponavljali viharni klici ogorčenja proti našim tlačiteljem. Kmečke pesti so se vzdigovale, ko je govornik povdarjal, da smo Slovenci, posebno na Koroškem „narod brez pravic“. Nemci na Koroškem (poč besedo Nemci mislimo nemške nacionalce, nemške liberalce in nemškutarje) so najbolj strupeni nasprotniki Slovanov, kar jih je sploh pod solncem. Značaj koroških narodnih nasprotnikov obstoji v glavnem v sledečih lastnostih: blazna domišljavost, uprav nemškonacionalna oholost in zagrizenost, hudobnost, zavist in hinavščina. Slovenci smo brez pravic v šoli, pred sodiščem, na davkariji, na železnici, v deželnem zboru in odboru, mi smemo plačevati samo krvni in denarni davek. Ti Nemci nas smatrajo za garjave, gobave.

Kdor se pritožuje, tega proglasijo Nemci za huj-skača, da, celo za veleizdajalca. Koroška je polna takih okrutnežev, ki poznajo samo Bismarkovo načelo: moč in silo. Dosedaj so koroške Slovence zamolčavali, „ni jih“, so pravili širnemu svetu. A to ni dolgo držalo. Ko je naš poslanec Grafenauer v državnem zboru opisal krivice, ki se nam gode, so Nemci rekli, to je sama šala, pravljice, basni. Ko smo svetu v posebni knjigi povedali, da je Koroška uprav turški vilajet,

so se nas ustrašili in so sklicali v slovensko Sinčo vas shod nemškutarjev in Nemcev ter so tam sklenili v imenu Slovencev, da ni treba sprave z Nemci, ker se itak Slovenci in Nemci dobro razumejo. To delajo Nemci nalašč, da bi si svet mislil: Glej, glej, kako se koroškim Slovincem dobro godi. — Nemci so se na tem shodu igrali Slovence in so za ta teater poklicali znanega uradnika ptujskega „Štajerca“, Liphar-ta, na pomoč. Na shodu so sklenili, da naj velja: „Koroška Korošcem!“ Dobro, pravimo mi! Potem pa nam dajte na Koroško vse tiste naše rojake sodnike, urad-nike in učitelje, ki so radi slovenstva v pregnanstvu izven Koroške. Izženite s Koroškega vse one nemške hujskače, ki so privandrali od vseh štirih vetrov in nam sedaj komandirajo. Nemškonacionalnemu uradništvu, ki vodi na Koroškem političen boj, naj stopi vlada ostreje na prste, pa se bodo stvari obrnile na bo-lje. Vlada bi lahko, ako bi hotela, naročila uradni-kom, naj ne delajo nesmiselne in neavstrijske politike, a vlada tega noče. Zatorej proč s sedanjo vlado, ako noče dati Slovincem, kar nam gre po božjih in cesarskih postavah. Pomagajte si sami! Ne dajmo se teptati od narodnih sovragov! Porabimo moč, kjer jo imamo, v vsaki občini, na vsakem kraju; ako bodo Nemci videli, da jim vračamo tam, kjer smo sami močni, hudo s hudim, bodo postali ponižni in bodo začeli piskati na drugo piščalko. Brez boja ni zmage, če odnehamo, bomo vedno hlapeci. Nemci škilijo v Nem-čijo, so veliki prijatelji prusovske vladarske hiše. Mi se pa s tem, da se bojujemo za slovenstvo, za naše pravice, borimo tudi za habsburško vladarsko hišo. (Živio cesar! Živela Avstrija!) — Pride še plačilni dan tudi za naše nasprotnike. In ta plačilni dan je bližje kot si ga sami mislijo. Sklenimo še trdnejše naše vrste: vsi složni v eni misli! Ne udamo se, ne prodamo se, naših dedov zemlja ostane naša, dokler jo svobodno solnce obseva in ogreva!

Viharno vsklikanje, ploskanje in „Živio!“-klici so spremljali krasen govor, kateri je napravil na vse zelo globok utis.

Mnogo davkov!

Državni in deželni poslanec ter deželni odbor-nik dr. Verstovšek je v svojem govoru, ki je bil tudi večkrat prekinjen s pritrevanjem in ploskanjem, razpravljal, kako se našemu ljudstvu vedno nalagajo nova bremena, novi davki od vlade, ki nas hoče poznati samo tedaj, kadar plačujemo krvni in denarni davek. Na račun naših davkoplačevalcev se delajo ogromni dolgovi, se podpira šole v Albaniji, a za pod-pore našemu bednemu kmetu in delavcu vlada nima navažno denarja. To kar se dogaja v državi, se do-gaja tudi v deželah. Na Štajerskem bi Nemci, ki so imeli doslej skoro neomejeno oblast deželne uprave v rokah, radi nakladali Slovincem le vedno večje dav-ke, a dati nam niso hoteli skoro nič. Uprli smo se in smo tudi zmagali. Krivice ne smemo trpeti! Upreli se moramo proti krivicam povsod, kjer se nam gode, z vso silo, in zmagali bomo. Če se bomo dobro borili, razrušile se bodo meje, ki ločijo nas Slovence in so nas na mnogo kosov razcepile, a slovenski narod bo ostal kot zmagovalec po več kot stoletnem boju (Živio!). Prišel bo čas, ko bomo sami gospodarji na naših last-nih tleh. Dal Bog, da bi ta srečna zvezda skoro zasi-jala na našem jugu. (Dolgotrajno ploskanje.)

Drugi govori.

K besedi se je oglasil državni in deželni posla-nec dr. Korošec. Govornik je pozival navzoče na navdušeno narodno delo. Dosedaj smo se borili doma

z našimi domačimi nasprotnimi strankami. Te stran-ke so sedaj v razsulu, njih pristaši beže na vse strani. V naših srcih ni maščevanja, ni maščevalnega srda, ni kamna v naših rokah za bežeče, ampak kot rodni bratje jih vabimo v našo stranko. Mlada stran-ka smo. Kakor smo mladi, tako smo tudi močni in si-lni. Mi nočemo pojemati, ampak rasti. Poprej smo vas vžigali za boje proti liberalcem, danes pa vas prosimo: pojdite ven in pridobite naši zmagujoči stranki nove pristaše. Ne vabimo jih zato, da bi jih rabili, ampak mi rabimo močnejšo armado za naše narodne boje, za velike boje, ki jih bomo bojevali v bližnji bodočnosti. Vsi vemo, da se nekaj pripravlja. Da ne boste pošiljali svojih poslancev ne v Rim ne v Berlin, ampak na avstrijski Dunaj in da bo naš narod vedno pod vladarji habsburške cesarske hiše, na to se mora naš narod kot en mož skupno pripravljati. Mi smo vajeni zmag. Kakor smo bili odločni v boju z doma-čimi strankami, tako smo odločni in neizprosni tudi v narodnem boju. Ponesimo torej narodno zastavo na naše okope v boj proti okrutnemu narodnemu sovraž-niku. Ko smo se borili v Gradcu za pravice štajer-skih Slovencev, ste edino vi kmečki in delavski mož-je stali za nami, a mnogi drugi so metali kamenje na nas. Danes pa stojijo pred vami vaši deželni poslanci kot zmagovalci. Hvala vam za vašo podporo. Naše geslo za bodoče boje pa je: Osvoboditev S p. Štajer-ja izpod nemškutanskega je-robstva.

Govor našega voditelja je napravil velik in glo-bok utis na navzoče; pritrevanje skoro ni hotelo ponehati.

Državni in deželni poslanec dr. Benkovič je v kratkem in jedrnatem govoru povdarjal: Za uspeš-ne boje z držnimi nasprotniki je treba zanesti med ljudstvo več poguma, več korajžje. Napram našim nasprotnikom smo vse preveč potrpežljivi in ponižni. Odslej naj bo naše potrpežljivosti konec! Skupno nastopajmo! Prednamci so nekđaj na spodnještajerskih, s krvjo naših pradedov poškopljenih poljanah, navdušeno prepevali: Le vkup, le vkup, uboga gmajna! Če bomo nastopali korajžno, pogumno in s samozavest-jo v srečo, bodo nasprotniki izginjili z naše zemlje. (Gromoviti Živio!)

Resolucija:

Občni zbor S. K. Z. poziva svoje pristaše, da povsod z vso žilavostjo in pogumom delajo za narodno in gospodarsko osamosvojitve slovenskega ljudstva na Štajerskem. Obenem izražajo navzoči zborovalci svojo ljubezen koroškim slovenskim bratom ter pozivajo Slovence po vseh drugih kronovinah, da pomagajo koroškim Slovincem v njih hudem narodnem bo-ju.

K besedi se je še oglasil g. Anton Turnšek, trgovec iz Rečice, ki je izrazil našim poslancem ime-nom celega zbora iskreno zahvalo za boje, ki jih vo-dijo za svoje volilce in za pravice slovenskega naro-da. (Živio poslanci! Živela Kmečka Zveza!)

Volitve odbora ni bilo, ker se ista vrši po društ-venih pravilih vsako tretje leto.

Predsednik Terjav je nato končal veličastno zborovanje, celi zbor pa je zaklical cesarju in pre-stolonasledniku trikratni „Živio!“

Prečno pa smo se začeli razhajati, je zadonela iz stotin in stotin navdušenih slovenskih grl krasna himna „Hej Slovani!“

Zadovoljnih in veselih obrazov smo se razšli. V naših srcih pa se je s tem dnevom vžgal zopet nov ogenj svetega navdušenja za boj za našo narodno pravdo. Bog, ki čuvaš nad našim narodom, pa daj, da se bodo izrečene želje obistinile!

Otvoritev I. slovenske knjigarne

*** na Spodnjem Štajerskem

Goričar & Leskovšek Celje

Vedno v zalogi:
leposlovne knjige
poezije
slovarji
mladinski spisi
igre
molitveniki
podobe.

Členim odjemalcem vladno naznanjamo, da sva poleg najine trgovine s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami otvorila tudi popolno knjigarno, trgovino umetnine in muzikalij in da lahko postreževa z vsakovrstnimi knjigami slovenske in nemške literature, muzikalijami in umetninami ter prosiva, da blagovolite naročila tudi na knjige nama nakloniti.

Sprejemajo se naročila za modne, leposlovne in ilustrovane časopise.

Viničar

z 4 delavskimi močmi, (biti morata najmanje dva moška) se sprejme na lepo in tudi za viničarja dobičkanosno viničarijo v bližini mesta Maribor. Izve se v upravnistvu pod „Viničar št. 699“

Dobrodoča gostilna z toplim in mrzlim kopalščem, lepi vrt, en oral zemlje, se po ceni prodaja. Potrebni kapital 3 4000 K. — Več pove posestnik Črnčec, Altenmarkt Lipnica (Leibnitz) 704

Veliko posestvo v dobrem stanu, čez 30 oralov zemlje se pod ugodnimi pogoji prodaja. Več pove lastnica Marija Stuber, Zimica, Sv. Barbara pri Mariboru. 719

Lepe posestvo s premičninami in živino pri Sv. Petru pri Mariboru se zaradi bolezni po nizki ceni tokoj prodaja. Več se izve pri gosp. Janezu Knuplež, oskrbnik na Pensičnem dvoru 6 pri Mariboru.

Prostovoljna prodaja
Prodaj iz iz proste roke hišo z ali brez trgovine desk in stavbenega lesa v Varaždinu, Optujska ulica 25. Obenem prodam 10 oralov 587 a posestva, ki obstoji iz njive in livade, vse v bližini mesta P. n. g. interesi naj se obrnejo na lastnika Gjurjo Horga, Varaždin, Optujska ulica 25. 707

Iščem

svojo nečakinja Marijo Ivačić, doma je iz Rajhenburga na Štajerskem. Jaz, njena teta Marija Zemljak, omožena z Mihaelom Krevclom prosim cenjene rojake, če kdo ve za njo, naj mi blagovoli sporočiti, za kar bodem zelo hvaležna. Ali pa se naj sama javi. Mrs. Maria Krevcl 322, Washington Str. Milwaukee, Wis. U. S. America. 700

Bolane svinje

so velika izguba za vsakega svinjereja! svinjereja je le tedaj dobičkanosna, če ne zbolijo nobena žival. Najbolj učinkujoče zdravilno in obvarovalno sredstvo zoper svinjske bolezni so obeliskove svinjske kapljice „Sussanol“ ki so v več kakor 50 letih dobro obnesle. Neštevilna zahvalna in priznalna pisma pričajo sigurni učinek tega izbornega sredstva! Noben svinjerejač bi ne smel biti brez njih.

1 stekleničica 1 K, 10 stekleničič 8 K. Prodajalcem visok popust. Pazite na varstveno znamko „Obelisk“ in na ime „SUSSANOL“, druge ničredne izdelke odklanjaj. Dobi se skoraj v vseh lekarnah Glavna zaloga za Maribor v lekarni M. Köslg. Po pošti razpošilja vsak dan lekarna „Pri obelisku“ Viktorja Hauser, Celovec, Kardinalov trg 316 A. 617

Za veselice na prostem

priporočam v največji izbi in najnižji ceni:

Lampjone	Papirnat krožnike
Konfete	Papirnat serviete
Serpentine	Dopisnice za šaljivo pošto

Zalpeke za šaljivo pošto Karte za tombolo.

Največja slovenska trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na avstrijskem jugu na debelo in drobno.

Goričar & Leskovšek Celje

Edina slovenska knjigarna na Spodnjem Štajerskem.

Zahvala.

Globoko ginjeni o priliki izgube nepozabnega sina, oz. brata, svaka in strica, gospoda

Ernsta Horvat

izrečemo najsrčnejšo zahvalo preč. duhovščini, gg. kolegom velec. gg. pevcem, pokloniteljem venecv in v obče vsem, ki so blagovolili sprejeti rajnega na zadnji poti. Nadalje se zahvaljujemo za vse ustmene in pismene izraze sožalja.

V Mariboru, 16. julija 1914. 788

Rodblina Horvat-ova in Lah-ova

Narodno romanje v Lurd

pod duh. vodstvom g. A. Hribarja, župnika na Zalem Logu pri Železnikih

s posebnim vlakom.

Začetek romanja dne 19. avgusta.

Romanje bo trajalo: skupina A. 14 dni, skupina B. 16 dni.

Romarski skupini potujeta: A. Ljubljana, Ponteba, Verona, Milan, Vintemille, Marseilles, Lurd, Marseilles, Lyon, Genf, Maria Einsiedeln (Švica), Inomost, Franzensfeste, Ljubljana. — B. do Lurda kot skupina A, nazaj skozi Bordeaux, Pariz, Bazel, Zürich, Inomost, Bad Gastein, Ljubljana.

Vožnja stane iz Maribora in nazaj v Maribor A. I. razred 560 K, II. 410 K, III. 250 K. — B. I. razred 590 K, II. 445 K, III. 280 K.

Iz Ljubljane in nazaj v Ljubljano: A. I. razred 540 K, II. 390 K, III. 250 kron. — B. I. razred 570 K, II. 430 K, III. 280 K.

Iz Trbiža in nazaj v Trbiž: A. I. razred 530 K, II. 385 K, III. 250 K. — B. I. razred 560 K, II. 420 K, III. 270 K.

V teh plačilih je zapopadena vožnja, hrana, prenočišče, vodstvo in napitnica. Programi se dobe pri preč. gosp. Ant. Hribarju, župniku v Zalem Logu pri Železnikih in pri g. Lamb. Mally, trgovcu, Medija-Izlake pri Zagorju.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

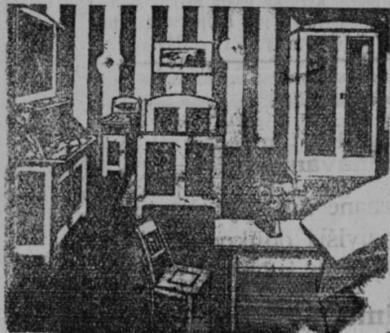
Koroška ulica 5. — V lastni hiši.

Opremljena z najboljšimi stroji, z lastnim električnim obratom, najnovejšimi črkami in čedalji obrabki, sprejema vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela kakor: časnike, knjige, brošure, stenske in druge kotedarje.

Za viš. župniške urade spovedne in misijonske listke z črnim, rdečim ali modrim tiskom, uradne zavitke z natisom glave ter razne oznanilne napise. Za slavne občinske, šolske in druge urade: uradne zavitke, oznanila, napise, razglase, plačilne predpise, prejemna potrdila itd. Za obrtnike in trgovce: pisma, zavitke, okrožnice, račune, opomine, menjice, cenike, dopisnice, naslovnice, letake in lepake s črnim in drugobarnim tiskom. Za posejilnice, zadruge in društva: pravila, zapisnike, pristopnice in sprejemnice, letna poročila, računске zaključke, društvene znake, vabila k prireditvam in sejam, dnevne sporede in drugo.

Za krmarje in prireditelje veselice: jedilnike, vabila na ples, ljudske veselice tombole itd., plesne rede, vstopnice, različne napise itd. Za pesameznike: vizitke, naslovnice, poročnice, parte in žalostinke v najlepši opravi. — Diplome za častne ude društev in častne občane v različnih okraških in z modernimi okvirji po jako nizkih cenah.

Vsa naročila se izvršijo ceno in točno.

Ugodno kupite v trgovini

Spalne sobe od 150—1000 K, jedilne sobe od 150—1000 K

otomane, divane, madrace, zagrinjala v različnih najnovejših slogih.

Razpošilja na vse strani! Cene primera

E. ZELENKA

tapetarska in mizarska delavnica
Gosposka ulica 25,

pohištvo!

Zenini in neveste imajo popust!

Brez konkurence! — Prosti ogled!

MARIBOR o. d.

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptujju se najbolj priporoča.

NAŠ DOM

Glasiló slovenske mladine

Priloga „Slovenskemu Gospodarju“

Izgubljen zaklad.

Gotovo je vsem znana evangeljska prilika o izgubljenem denarju. Revna žena je imela le 10 denarjev in od teh enega izgubi. Ni bilo veliko, po našem okoli 95 vin., torej blizu 1 K, toda za revnega človeka je to premoženje. Žena prižge luč, pomete in preišče vse kote svoje borne hiše, dokler ne najde izgubljenega denarja. — Taka siromašna žena smo mi Slovenci. Malo nas je po številu, revni smo, nimamo velikega kapitala, ki ga imajo veliki narodi, sovražniki so nas oropali naših pravic. Le malo je, kar še imamo, pa od tega smo še po lastni krivdi izgubili marsikateri denar, med njimi je zlasti eden, katerega je večna škoda, katerega moramo zopet najti, drugače še druge izgubimo. Ta denar, ta izgubljen zaklad je — treznost.

Pohlepnost po pijači se je kakor kuga razširila po naši deželi. Pije se ob delavnikih in praznikih, v veselju in žalosti, s pitjem se začne in konča vsaka slovesnost, vsaka veselica. Če hočeš ljudi kje dobiti skupaj za kako delo ali zborovanje, prvo vprašanje je: če bo kaj piti. Tu obhaja kako društvo svojo 25-letnico, da bi se privabilo več ljudi, se seveda glasno oznanja, da bo na koncu „prosta zabava v narodni gostilni“, to se pravi, pilo se bo na žive in mrtve. Na dnevnem redu je petje, godba, govor, predstava, to je seveda sila težavno; da ne bi kdo med tem od žejne obnemogel, se naznanja, da se bo tudi med sporedom dobilo „krepčilo“ pred zborovalno dvorano samo. Vsaka odborova seja, vsaka pevška vaja, se mora končati s — pitjem. Vse, kar imajo naša mnogoštevilna društva dobrega, se potopi v pitju. Na političnih shodih se slišijo navdušeni govori, sprejemajo ostre resolucije zoper vlado in naše sovražnike, dejanski uspeh shoda pa vtakne v žep — oštr. Kmetje tožijo, da je družina predraga, živina in pridelki nimajo prave cene, na vseh koncih in krajih se vedno in vedno ponavlja stara pesem: Več plače. A čim večja je plača, tem več se pije. Kaj, ko bi ljudje enkrat poskusili geslo: Manj piti. Potem bi tudi plača kaj zalegla. Nekje so v kleti pretakali vino. Opojeni možakarji so pa pozabili v sodu vtakniti čep v spodnjo luknjo. Zgoraj so vlivali v sod cele škafe vina, spodaj pa jim je teklo ven. Tako je z današnjo družbo. Na eni strani cele škafe večje plače, na drugi strani pa teče vse proč — skozi grlo!

V Mitrovici na Hrvaškem so l. 1909 preselili jetnike v drugo ječo; 120 krepkih korenjakov, mož in mladeničev, so postavili v vrsto po dva in dva ter jima skupaj zvezali po eno roko, v drugi prosti roki pa je vsak držal svojo culico. Skozi celo vrsto so po dolgem potegnili lanec in na ta lanec so bili vsi pripečeni. Da bi kdo med potom ne všel, jih je spremljala cela kompanija žandarjev. Ko je vodja dal povelje: puške nabiti! in so patrone skloenile v puške, je vse pretresla groza, nastal je smrten molk. Tu se oglasi v zadnji vrsti mlad fant in reče glasno: Prokleta pitje je vsega krivo, da nas tu vlačijo kakor živino. In drugi jetniki so ponavljali za njim: Da, prokleta pitje je vsega krivo!

Zato pravi hrvaški zdravnik Gundrym-Oriovčanin: Alkohol je prvi vrag dvajsetega stoletja!

Slovenci slavimo letos 500letnico zadnjega ustoličenja koroških vojvodov. Prav je, zakaj to je eden najsijajnejših pojavov na naši žalostni zgodovini. A ko se pri tej slovesnosti navdušujemo za ljubezen svojega jezika in svoje domovine, ne smemo prezreti važne okoliščine pri tem ustoličenju. Opat Ivan Vetrinjski nam je ohranil popis cele ceremonije vojvodskega ustoličenja in prvi med drugim, da so novemu nadvojvodu dali piti iz klobuka studenčnice v opomin ljudstvu, ki je prizor gledalo, naj ne hrepeni po vinu, v katerem je pijanost, ampak naj bo trezno in zadovoljno s tem, kar mu ponuja domača zemlja, da si ohrani zdravje. Kako modro in resnično! To čednost, ki so jo naši predniki celo pri vojvodskem ustoličenju poudarjali, smo izgubili, požele ne po pitju nas je prevzelo. Drug zgodovinar, Enea Silvio Pikolomini pa pravi, da je studenčnica, ki so jo dali novemu nadvojvodu, opominjala tudi njega, da mora biti trezen, ker le trezen vladar more biti pravičen.

Vzamimo luč in metlo in iščimo izgubljeni zaklad — treznost. Luč je dober vzgled, metla, ki naj pomete smeti alkoholizma in najde izgubljen klobuk, je — abstinenca. Dvigni se, mladina, v sveti boj zoper pošast, ki nam uničuje duševne talente, znižuje bistrostnost, jemlje krepost volje in veselje do dela, spodkapa dušno in telesno zdravje, vnesi ječe in norišnice. Zlasti vi Orli, pa družbeniki in družbenice Marijinih družb, ste poklicani v sveti boj.

Na Irskem je pred 6 leti prišlo nekaj oseb k protialkoholnemu boritelju Pattersonu, naj bi jih zapisal med abstinate. „Dobro“, reče Patterson, „toda dam vam čas poskušnje. Pridite prihodnji petek in vsak naj pripelje s seboj še enega tovariša.“ Res, v petek jih pride še enkrat toliko, vsak je enega prigonal. Patterson reče: „Vi, ki ste se zadnjič oglasili, ste dobro prestali skušnjo, boste danes sprejeti, vi pa, ki ste danes na novo prišli, morate tudi napraviti poskušnjo; čez teden dni naj vsak še enega prižene s

seboj. Tako je delal vedno naprej. Kdor je hotel biti sprejet med ude abstinentnega društva, je moral pridobiti še enega uda. Tako je v treh letih narastlo število abstinentov Pattersonovega društva na sto in petdeset tisoč. Tako delajte tudi vi!

Mladenič — svetovalec.

Dragi mladeniči! Tukaj vam hočem podati v skromnih besedah kratek navod, kako se morate ravnati napram svojim tovarišem, da boste ostali pri njih v najlepši slogi in spoštovanju. Za vzgled vam hočem na kratko opisati nekega mladeniča, ki je bil tudi nekdanj moj sočan in vrstnik. Narava ga je obdabila s tremi posebnimi darovi, ki so se že v rani mladosti pri njem zelo razvili; in ti darovi so bili: napun, častihlepnost in samoljubje. Ko se je v našem okraju ustanovil odsek Orla, je tudi on stopil v naše vrste. Omeniti moram, da je bila njegova šolska izobrazba bolj na zadnji stopinji. Vzrok temu je bila njegova nepokorščina do učiteljev, ki so imeli za časa šole z njim mnogo trpljenja. Ko je stopil v naše vrste, se je hotel precej povzpeti do višje stopinje. Hotel je v vsakem oziru nadkriljevati svoje tovariše. Pri vsaki stvari je hotel biti prvi.

Kadar se je pripravil odsek za kakšno igro, je bil on prvi, ki je hotel vaje nadzorovati. Vsakemu je hote svetovati, kako naj se suče in kreta, da bo igra lepše uspela. Umevno je torej, da ga niso starejši člani pri tem lepo gledali. Če ga je kateri posvaril, čes, da bodo že drugi to bolj vedeli ravnati kakor on, je bil užaljen do solz. Kajti on je videl v sebi velike zmožnosti in zato je bil tem bolj užaljen, čim bolj je bil zavržen njegov nasvet.

Svoj napuh je kazal največ s tem, da se je bahal s svojo močjo. Z jezikom je bil vsakemu nepremagljiv. Časti si je iskal na razne načine.

Prvič na gledališkem odru, kjer se je hotel pokazati kot najboljši igralec. Pri razdeljevanju vlog se je postavil prvi in pripravljen je bil, prevzeti glavno vlogo. Da se mu je želja izpolnila, mu je dal voditelj kaj malega. Če je igra dobro uspela in je bilo občinstvo zadovoljno, si je to štel v veliko čast, misleč, da to ni bilo brez njega.

Na drug način si je iskal časti na govorniškem odru. Kadar je imel odsek svoje zborovanje ali mladeniška zveza svoje sestanke, se je tudi on povzpel na govorniški oder. Zborovačci, željno pričakujoč, kaj jim bo povedal, so strme uprli oči vanj. Gledal je v fila in na njegovem licu je nenavadna rdečica pričala, da mu je pripravljen govor izginil v večnost. Nekaj časa so mu oči nemirno švigale po poslušalcih, a za hip ga je predsednik — oprostil. Njegov ponos se je uklonil do tal in kmalu ga ni bilo več med zborovalci.

Na tretji način si je iskal časti s tem, da se je odločil za dopisnika za neki mladeniški list. Njegovi častihlepnosti bi bilo namreč ugajalo, da bi bil našel pod svojim dopisom, oziroma člankom, svoje ime. In drugi, ki bi to čitali, da bi ga občudovali, kako je izobražen. Nekoč je bil na velikem mladeniškem shodu, in iz govorov, ki jih je tam slišal, je sestavil po svojem vzoru spis v neki časnik, in spodaj se je debelo podpisal. Ko je list izšel, je našel v uradniški listnici opombo: „Vaš spis je pregrčav.“ Ker je pa nekaterim že prej povedal, da pride v časopisu tudi njegov spis, mu je bilo še hujše, da je prišel njegov članek v žrelo uradniškega koša.

Tudi pevsko društvo se je ustanovilo pri nas; in tam se je prijavil za tenorista. Mnogo jih je bilo, ki so bili že večer peveci. On pa, ne oziraje se na to, da ne pozna pevskih sekiric in da mora imeti človek do petja pravo nagnjenje, se je, po pravici rečeno, prisilil zraven. Kadar je bila pevška vaja, je bil prvi, ki je čakal na določenem mestu. Pevovodja je bil strog in kmalu je spoznal, da mu dela novi „tenorist“ mnogo sitnosti pri učenju. Tudi pri petju je iskal časti, a ni je našel.

Dragi mladeniči! Tukaj sem vam pokazal mladeniča, ki je bil nekdanj moj sočan. A nisem ga posebno ljubil. Vzrok je to, ker je imel te napake, ki sem jih tukaj omenil. Prepričan pa sem, da so tudi mnogi drugi podvrženi tej ali oni napaki. Da vas pa ne bodo imeli vaši tovariši tako v zasmeh, kakor so imeli tega mladeniča, vam svetujem, bodite v vsaki stvari skromni in med vami bo vladala ljubezen in zvestoba. Priprnite si na svoji prsa cvetko prave ponižnosti, ki naj vas diči. Za kar se pa čutite dovolj zmožne in močne, pa neustrašeno naprej v korist naših slovenskih domovini. — Da bi te besede našle odmev v srcih slovenskih mladeničev, potem bo izpolnjena želja posavskega Orla.

ORLI.

Bratje Orli!

Dne 26. julija vsi v Trbovlje k blagoslovljenju nove orlovske zastave bratskega odseka v Trbovljah! V nobenem kraju ni krščanska organizacija v tako vročem boju za obstanek kakor ravno v Trbovljah. Zato bo dolžnost orlovske organizacije, da se manifestira v najčastnejšem številu od vseh krajev slovenske zemlje.

Vabijo se vsi poslanci Vseslovenske Ljudske Stranke iz Kranjske, Stajerske in Koroške, da kot govorniki proslavijo slovesnost mladeniške organizacije, da se skupno navdušujemo za sveto stvar, in vsi ljubi gostje, pred vsem cenjene dame v narodnih nošah, da se skupno mogočno povzdigne katoliška ideja v Trbovljah.

Spored:

1. Ob 9. uri zjutraj sprejem gostov na kolodvoru.
2. Pozdrav društev na trgu pred cerkvijo.
3. Blagoslovljenje nove zastave in sv. maša na prostem s cerkvenim govorom.
4. Slavnostno zborovanje.
5. Manifestacijski obhod.
6. Kosilo po določenih gostilnah.
7. Popoldan ob 3/3. uri večernice.
8. Ob 3. uri javna telovačba.
9. Ljudska veselica s srečolovom.

Vsa društva z zastavami.

Vse, kar krščansko čuti, v Trbovlje! V sedanjih resnih časih nam je skupno delo najbolj potrebno, kar se naj ravno ta dan posebno pokaže!

Pismo Orla-vojaka. (Služba božja in versko življenje pri vojaki.) Nedelje in praznike vojak malo pozna. Skoro čisto nič jiti ne loči od navadnih dni, k večjemu morda v tem, da je te dni navadno malo poznejše budnica in da je, če ni ma službe ali kake druge neprijetnosti, popoldne po „befelu“ nekoliko prost. Popoldne je navadno dela čez glavo: „viziti“ sob, hlevov, obleke, orožja in drugih reči. To se vam snaži in drgne; vse hiti in se suče kakor mravlje. Manjka pa ob nedeljah nečesa, česar krščanski vojak potrebuje, in to je služba božja. In posebno zato, ker mu ni mogoče ob nedeljah iti v cerkev ter se udeležiti svete maše, je našemu vojaku nedelja tuja. Vprašali bodete: „Kako pa je pravzaprav v tej zadevi pri vojaki? Ali je vojaku sploh mogoče, da bi zahajal v cerkev? Ali vojaške oblasti kaj skrbje za izpolnjevanje verskih dolžnosti?“ Bore malo! Pri nekaterih polkih skrbijo poveljniki, da se moštvo skoraj redno ob nedeljah udeležuje skupno službe božje. Pri večini polkov se pa to prav malo skrbi, in če se, imajo odločitev, kdo bo šel v cerkev, v rokah službo vodeči podčastniki. Ti pošljejo v cerkev samo gotovo število mož, da je le povelje izpolnjeno. Da bi pa samesamezniki obiskovali cerkve, je nemogoče, ker ni časa in je treba še posebej prositi, če smeš popoldne zapustiti kasarno. Sicer si vojaški duhovniki v tem oziru veliko prizadevajo za boljšo uredbo, ali ne vraga veliko, ker je vojaški škof napram drugim vojaškim oblastim skoro brez moči. Zapovedano pa je, da vsak vojak katoliške vere sprejme o velikonočnem času sv. zakramente. Skrbi se sicer za to, da nobeden ne izostane, ne gleda se pa na to, kako so vojaki pripravljani. O tem bi se dalo napisati cele knjige. Pohvaliti je pa, posebno v ljubljanski garniziji, v zimskem času prirejene krščanske nauke, katerih se udeležuje moštvo cele garnizije. Pri danih razmerah se ni veliko čuditi, ako vojak, poprej morda dober fant, začne polagoma zanemarjati svoje verske dolžnosti, postane versko mlačen, opušča molitve in se nazadnje sramuje celo križa: zvečer v posteljo brez križa, zjutraj iz postelje brez križa. Pri kosilu zopet isto; še kape ne dene z glave. In vsled te verske brezbriznosti in mlačnosti je marsikateremu vojaku butara vojaških dolžnosti neznosna, tako, da mrzi in preklinja vse, kar je pod njim in nad njim. Taki ljudje so povsod nezačudljivi; vsako delo, vsak napor jim je odveč in ravno pomanjkanje vere prižene marsikaterega do obupa. — Kljub vsemu temu, kar sem navedel, se pa vesten krščanski mladenič tudi pri vojakih onrani lahko dober in veren. Zato svetujem posebno vam, Orli-vojaki: Kadar koli ste prosti, stopite v bližnjo cerkev, zberite za par trenutkov svojo misel in in darujte Bogu! Tudi zvečer, preden se vležete k počitku, darujte težave in dolgotrpečnost preteklega dne Najvišjemu, v katerega reči je naša usoda! I-stotaka zjutraj, ko vstanete, priporočite se zopet varstvu božjemu s kratko molitvico! — Ne zmenite se pa pri tem za pikro in zasluženo zbadanje popačenih tovarišev; ako se izplača, jim dajte v par krepkih besedah razumeti, da se glede svojih verskih dolžnosti ne pustite smešiti! Vedite, da imate v svojo obrambo strogo vojaško postavo. Pač pa se dobri, verni tovariši bodrite medsebojno in dajte s svojim življenjem drug drugemu dober zgled! — Vam pa, Orli po domovini, zlasti vam, ki ste letos potrjeni v vojake, toplo polagam na srce to-le: Učite se doma, ko imate tako lepo priložnost, pravega verskega življenja, da bodete prišli k vojakom dobro pripravljani in utrjeni! Vedite, kakor je vsaka stvar brez milosti in pomoči Najvišjega težka, toliko težja je brez Boga vojaška služba, v kateri mora biti vojak pripravljen, vsak hip darovati svoje življenje za blagor domovine. Orli! Ponekod ste opustili lepo navado skupnega sv. obhajila. Prosim, obnovite jo in dobro pripravljani pristopajte večkrat na leto mnogoštevilno k mizi Gospodovi, ki je studenec naše moči in tolažbe! Ni dovolj, dragi bratje, samo nositi ime Orla, temveč morate do pičice izpolnjevati naša načela s pravim — praktičnim krščanstvom.

